

Udarbejdet af:
Tandplejer Pia Stoltenborg Baltzer og
Tandplejer Susanne Jeppesen.

Grafisk layout og opsætning af:
Pia Møller Sørensen.

BØJLE HVORFOR

Indholdsfortegnelse

Tandregulering	4
Kørselsvejledning	5
Herbst	6
Hyrax	7
Fuld apparatur	8
Ikke frembrudte hjørnetænder	9
Århus skrue	10
TPA	11
Elastiktræk	12
Nance	13
Q-Helix	14
Aktivatorer	15
Positioner	16
Retentions-skinne/plader	17
Snap/Quick-skinne	18
Oral retention	19
Typisk behandlingsforløb	20
Hvor lang tid med bøjle	22
Hvordan holdes tænderne rene	23
Hvordan holdes de aftagelige bøjler rene	26
Ømme tænder og tandkød	27
Kost	28
Egne notater	29
Mit behandlingsforløb	31

Hvorfor og hvordan!

Tandregulering forbindes normalt med børn eller unge, der skal behandles for skæve tænder, overbid etc.

Der er dog mange andre, der kan have glæde af at få rettet tænder:

- Voksne der har smerter i tyggemuskler og i kæbeled eller har hyppig hovedpine.
- Voksne med skæve tænder, overbid eller underbid.
- Voksne, hvor tænderne har flyttet sig. F.eks. i forbindelse med pargentose.
- Som led i f.eks. brobehandlinger, hvor der kan laves bedre behandling, hvis tænderne står anderledes.

Kørselsvejledning

Her på klinikken tilbydes alle typer tandreguleringsbehandlinger.

Behandlingen foregår oftest i samarbejde med patientens almindelige tandlæge.

Herbst

- er en fastsiddende bøjle, som holder kæberne i en bestemt position i forhold til hinanden. Herbststen skal sidde i ca. 8 mdr.

Hyrax

- er en fastsiddende bøjle, som udvider ganen og derved øger bredden af overkæben. (Man skal selv skrue på hyraxen efter specialtandlægens anvisning i 7-14 dage). Den skal sidde i ca. 3 mdr. Hvorefter den erstattes af en TPA (se under TPA side 11).

Guld apparatur

Knapperne fås i guld, sølv, selvlysende og klare. De fleste klinikker tilbyder alle typer knapper, men der kan være begrænsninger af hensyn til behandlingen.

Buerne som forbinder tænderne fås i forskellige tykkelser og materiale. Det er ved hjælp af buerne tænderne reguleres.

Ikke frembrudte hjørnetænder

Når hjørnetænderne ikke er frembrudt på normal vis, laves et lille hul i tandkødet (under lokal bedøvelse), hvorpå der sættes en knap på tanden og ved hjælp af fastsiddende bøjle trækkes tanden ned på plads.

Arhus skrue

- er en skrue, der skrues ind i knoglen (under lokal bedøvelse) for at flytte tænderne imod fast forankring.

- er en fastsiddende ganebøjle som kan holde eller ændre på kindtænderne. Samtidig holder den bredden på tandbuen.

Σlastiktræk

- bruges når man ønsker at korrigere overkæbe/underkæbe samt tænder i forhold til hinanden.

På klinikken instrueres i at placere elastikkerne korrekt.

- er en fastsiddende bøjle, som bruges til at hæve bidhøjden, ved dybt bid samt forankring.

- er en fastsiddende bøjle som anvendes til at udvide overkæben.
Anvendes, hvor der skal en mindre udvidelse til.

Aktiverer

Disse aktiverer alle biddet på forskellig måde alt efter behov.

Bøjlen er aftagelig men virker kun når den er i munden, så derfor jo mere den er i munden jo før opnås resultatet.

Positioner

- er en aftagelig bøjle som kan flytte tænderne en anelse så de kommer til at stå helt perfekt. Bruges så meget som muligt - dog altid om natten.

Retentions-skinner/plader

- er aftagelige, de bruges i slutfasen for at fastholde det opnåede resultat. Anvendes efter instruktion fra klinikken.

Snap/Quick-skinne

- er en skinne som anvendes til at holde tænderne i den opnåede position. Ligeledes kan den bruges til mindre korrektioner af tandsættet. Anvendelse: De første 3 mdr. hele tiden, derefter kun natbrug i ca. 1 år.

Oral retention

- er en fastsiddende tråd som holder tænderne på plads, efter endt regulering.

Der kan være bøjletyper/ behandlingseksempler som ikke er vist eller beskrevet i pjecen.

Typisk behandlingsforløb

1. Startregistrering, som omfatter:

- aftryk til studiemodeller
- fotos
- røntgenbilleder

2. Samtale om behandlingsforløb.

BØJLE HVORFOR!

Typisk behandlingsforløb

3. Den aktive behandling:

- reguleringen påbegyndes.
- apparatur indsættes.
- apparatur aktiveres ved kontroltider der aftales løbende (4-10 ugers interval).

4. Afslutning af aktiv behandling:

- forskellige skinner/tråd bruges til at holde tænderne på plads.
- der tages fotos samt røntgenbilleder af slutresultatet.
- kontroltider aftales, i en periode.

Hvor lang tid med bøjle

Det er individuelt og afhængig af forskellige faktorer.

Typisk:

1. fastsiddende bøjle: 1-2 år, men kan variere meget.
2. tænder holdes derefter i slutposition.
  - for børn og unge frem til ca. 22-23 år.
  - for voksne ca. 2 år efter afsluttet regulering.
  - for mange voksne vil det være livslangt (gælder altid parodontose patienter)

Hvordan holdes tænderne rene

Forskellige hjælpemidler som anbefales.

– *ID-brørster (små flaskerensere)*

– *Superfloss, tandtråd til effektivt renhold i mellemrummene.*

Hvordan holdes tænderne rene

– Det er vigtigt at tænderne børstes rene langs tandkøds-kanten.

– Ligeledes er det vigtigt at »knapperne« er rene, hele vejen rundt, børsten holdes i en 45°s vinkel.

How are the teeth kept clean

– Solo børste, bruges som supplement.

Hvis tænderne ikke holdes rene, kan det meget let resultere i caries (huller).

De kan være mere eller mindre synlige.

Hvordan holdes de aftagelige bøjler rene

- Børstes 2 gange dgl. med koldt vand og sæbe.
- Brug ikke tandpasta, det vil ridse bøjlen.
- Tandsten fjernes ved iblødsætning i 1/2 del vand samt 1/2 del eddike.
- Misfarvninger fjernes ved iblødsætning i biotex-opløsning.

- En god mundhygiejne er meget vigtig.
- Alle tandbørster og hjælpemidler kan anvendes.
- Du vil på klinikken få råd og vejledning i, hvad der netop passer bedst til dig.

Ømme tænder og tandkød

- Når man har fået fast bøjle på tænderne, er det normalt at tænderne kan blive ømme i op til flere dage efter. Dette kan afhjælpes med alm. smertestillende som kan købes i håndkøb. Fx. Panodil, Pamol eller Ipren.

- Bøjlen kan irritere mundslimhinden. Derfor får du udleveret voks, som kan sættes på bøjlen der hvor slimhinden irriteres.

Hårdt brød eller frugt og grønt skal skæres i mindre stykker.

Vingummi, lakrids, karameller og andet klæbrigt bør undgås, da dette kan ødelægge bøjlen og forlænger behandlingstiden.

Mit behandlingsforløb

Alle behandlingforløb er individuelle, her kan noteres eget behandlingsforløb.

